

ฟ้าส่งมาเป็นกฎ 8 – เข้าสู่สมรภูมิฎพาน (3)

written by วิทิต จันดาวงศ์ | เมษายน 15, 2022

วิทิต จันดาวงศ์ เรื่อง

“ฟ้าส่งมาเป็นกฎ” เดินทางมาถึงตอนสุดท้าย ตอนที่ 8 ซึ่งทางกองบรรณาธิการได้แบ่งออกเป็น 3 เพื่อให้ง่ายต่อการอ่านและซึมซับบทเรียนในราวป่าของ “วิทิต จันดาวงศ์” โดยเฉพาะช่วงเวลา 6 ตุลา 19 ะยุคแห่งการปราบปรามทำให้นักศึกษาต้องหนีเข้าป่าร่วมจับปืนกับพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น โดยช่วงนี้เองที่เขาต้องเผชิญกับเหตุการณ์จรรยาที่เกือบเอาชีวิตไม่รอด

กระแส 14 ตุลา 16

ก่อนจะพูดถึงการทำงานมวลชน ขอเล่าถึงการขยายตัวงานมวลชนค่อนข้างเร็วของเขตงานนี้หลังกรณี 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งในการยกระดับเขตงานระดับอำเภอเป็นระดับจังหวัดในปี 2518 เพื่อจะได้เห็นเหตุที่ทำให้เขตงานนี้ล่มสลายลงในปีถัดมา ผมเชื่อว่ายังไม่มื่อติดสหายนำท่านโดกล่าพอที่จะสรุปยอมรับความล้มเหลวนี้ บางที่อาจไม่พอใจต่อการวิจารณ์ความล้มเหลวนี้เสียด้วยซ้ำที่ผมต้องกล่าวถึงนี้ก็ไม่มีเจตนาที่จะทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับความเสียหายหรือต้องรับผิดชอบ หากแต่ต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันตั้งแต่บนสุดถึงล่างสุดเพื่อเป็นการเก็บรับบทเรียนเท่านั้น

จากชัยชนะของขบวนการนักศึกษาประชาชนเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 กระแสชัยชนะนี้ได้กระจายไปทั่วทั้งในเมืองชนบททำให้มวลชนที่ไม่เคยเห็นสหายป่าก็อยากเห็น ไม่เคยพบก็อยากพบต่างก็พยายามติดต่อหาแกนนำในหมู่บ้านให้พาไปพบสหายและเข้าร่วมการจัดตั้งสนับสนุนกองป่า โดยเฉพาะในเขต 222 ซึ่งเป็นที่ราบ มวลชนต่างเที่ยวเข้าออกคงเป็นว่าเล่น

เมื่อปลายปี 2517 สหายสยาม ซึ่งเป็นสหายนำขณะนั้นถึงกับเดินทางลงไปเยี่ยมชมความก้าวหน้าและการขยายตัวของเขตงานนี้ โดยมีความเห็นว่า ควรจะสร้างฐานที่มั่นบนที่ราบของเขตนี้ได้ เพราะเห็นปรากฏการณ์ที่มวลชนให้

ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ผู้ปฏิบัติงานเขตนี้สามารถขยายงานและสร้างกองกำลังติดอาวุธประจำหมู่บ้าน (หน่วยจรรยาประจำหมู่บ้านหรือ นจบ.) ได้กว่าหนึ่งหมื่น โดยนำกรบเหล่านี้ซื้ออาวุธสงครามมาติดให้ตนเอง ด้วยเงินพวกเขาโดยไม่รออาวุธจากพรรค ส่วนการสนับสนุนด้านเสบียงอาหาร ทหารบ้านเหล่านี้สามารถระดมรถสองแถวชนกระสอบข้าวสารส่งถึงดง แล้วยังร่วมกันฝังเป็นแถวยาวเป็นสิบเป็นร้อยไห (พื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตอำเภोजेरูติลปี อำเภอวานรินวาสและสว่างแดนดินส่วนหนึ่ง ส่วนพื้นที่ดงผาลาดในเขตอำเภอบ้านม่วงเช่นบ้านคำลอด สหายยังให้ความสนใจน้อยอยู่ แต่ก็มีแกนนำลับๆ อยู่หลายคน)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวมานี้เอง กลายเป็นเหตุผลในการยกระดับเขตงานนี้จากเขตงานระดับอำเภอ (กอ.) เป็นเขตงานจังหวัด (กจ.) เลื่อนผู้ปฏิบัติงานระดับสมาชิกพรรคอาวุโสขึ้นรับตำแหน่งเป็น กจ. และ กอ. ตามลำดับ ถือเป็นเรื่องจำเป็นที่พอเข้าใจได้ เมื่อมีการขยายเขตงานก็ย่อมมีตำแหน่งที่จะต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ความจำเป็นที่ตามมาคือคนที่มีความสามารถในระดับตำแหน่งต่างๆ มีพร้อมหรือไม่ แต่จากสภาพความเป็นจริงในขณะนั้นเห็นว่า คนมีมากแต่ขีดความสามารถในการรับผิดชอบงานนั้นยังไม่ถึง แต่ก็มีคนจำเป็นที่ต้องเลือกลีกระดับรองขึ้นรับผิดชอบตำแหน่งไปก่อน หลังจากนั้นค่อยเร่งให้การศึกษายกระดับขีดความสามารถในการทำงาน ซึ่งก็หวังกันว่า จะยกระดับความสามารถ ทั้งทางวิธีคิดและวิธีทำงานได้ทัน การยกระดับดังกล่าวมาจะต้องเกี่ยวพันกับการปรับกระบวนการทัศน์ด้วยการศึกษาทฤษฎีและวิธีคิดวิธีทำงาน ซึ่งก็เป็นข้อจำกัดที่สำคัญและไม่สนุกนักสำหรับผู้ปฏิบัติงานชาวนา

การรับมือกับนโยบายการเมืองนำการทหาร

หลังความพ่ายแพ้ของชนชั้นปกครองในเดือนตุลาคม 2516 กำลังรบส่วนต่างๆ ของฝ่ายรัฐฯ ไม่ว่าจะป็นตำรวจ - อส. - หรือแม้กระทั่งทหาร ค่อนข้างสงบนิ่งในที่ตั้งไม่ค่อยมีการเคลื่อนไหวอะไรมากนัก ปรากฏการณ์เช่นนี้ก็ยิ่งทำให้มวลชนรวมทั้งสหายบางส่วนคิดข้ามขั้นไปคล้ายกับว่า ใกล้หรือเกือบชนะแล้ว ความคิดเช่นนี้เป็นเหตุให้เราตั้งอยู่ในความประมาท ในที่สุดก็ล่มสลายภายในปีสองปีต่อมา

พอถึงกลางปี 2518 ทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐเริ่มใช้ยุทธวิธีการเมืองนำการทหารรุกเข้าเขตงาน 222 อย่างหนักเพราะพวกเขาถือว่า พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ราบและใกล้ชายแดนลาว หากปล่อยให้มีการยึดครองจากฝ่าย พคท. แล้ว จะส่งผลสะท้อนต่อผลประโยชน์ขั้นพื้นฐานของอำนาจรัฐได้ พวกเขาจึงเร่งมือปฏิบัติการในจุดนี้ก่อน โดยทางเจ้าหน้าที่ทหารกองทัพภาค 2 ส่วนหน้า (ค่ายกฤษ สีวงศา สกลนคร) เข้าไปนำตัวแกนนำในหมู่บ้านพื้นฐานของ พคท. บ้านละสิบกว่าคนหรือมากกว่านั้น โดยใช้คำว่า เชิญแทนคำว่าคุมตัวหรือจับกุมไปเข้าสู่โครงการอบรมสันติสุข กลุ่มให้กลับตัวเลิกสนับสนุนในสิ่งที่พวกเขาเรียกว่า ผู้ก่อการร้าย

เมื่อเจอแผนการที่ค่อนข้างนิ่มนวลของฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐทำเอาผู้ปฏิบัติงานในเขตงานนี้ช็อกไปไม่เป็น เพราะที่ผ่านมาเจอแต่แผนโหด การตอบโต้จึงไม่ยากนัก แต่พอเจอแผนจิตวิทยาเข้าศึกษาเช่นนี้เข้า กองป่าถึงกับไปไม่เป็น เพราะคิดไม่ถึงและไม่มีการเตรียมความคิดไว้ด้วย การสั่งการหรือการปฏิบัติจึงเป็นไปแบบไม่มีแผนใดๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูก

เชิญไปอบรม ฝ่ายนำในเขตงานนี้(ก่อนหน้าคณะสหทัยประสานลงไปถึง) สั่งให้ทหารบ้านและครอบครัวพร้อมด้วยอาวุธประจำกาย อพยพเข้าไปอยู่ในป่าดงทั้งหมดทุกหมู่บ้าน ทหารบ้านทุกครอบครัวปฏิบัติตามด้วยดี แรกๆ ก็ดูดีแต่หลังจากนั้นประมาณหนึ่งสัปดาห์ขึ้นก็เริ่มมีคนหนีออกมาบดตัวกับทางเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นครอบครัวบ้าง รายบุคคลบ้าง ต่อเนื่องกันเป็นเดือน ฝ่ายเจ้าหน้าที่ก็ได้ข้อมูลจากฝ่ายเรามากขึ้นทำให้เขามีโอกาสวางแผนสร้างความปั่นป่วนให้ฝ่ายเรามากขึ้น แม้แต่เสบียงอาหารที่ช่วยกันฝังไว้ตอนงานกำลังรุ่งก็ถูกฝ่ายรัฐบีบให้พวกที่ออกมาบดตัวไปขุดเก็บไปเสียเกือบหมด

ส่วนฝ่ายเราก็สรุปบทเรียนด้วยความทุกข์เลวพอสมควร โดยได้ข้อสรุปว่าการเกณฑ์คนเข้าป่าโดยที่เขาไม่สุจริตใจจะส่งผลเสียดังที่เกิดขึ้นนี้ การขึ้นนำต้องให้มวลชนต่อสู้ในลักษณะมวลชน อย่ายึดเยียดวิธีการต่อสู้ของกองกำลังฝ่ายป่าให้มวลชนปฏิบัติจะไม่เกิดผลดีต่อมวลชนเองและต่อความสัมพันธ์กับกองป่าด้วย ซึ่งเรียกว่าเสียทั้งสองฝ่ายนั่นเอง แต่ก็เข้าไปเสียแล้ว ผลก็คืองานมวลชนหดตัวแคบเข้าบางแห่งกลายเป็นหมู่บ้าน ทส.ปช. (ไทยอาสาป้องกันชาติ) หมู่บ้านนั้นก็ถือว่าล่มสลายไป

ตอนที่คณะสหทัยประสานลงมาถึงเขตงานนี้ ตอนแรกมีแผนที่จะตั้งศูนย์การนำอยู่ที่พื้นที่ดงผาลาดน้อยในเขตพื้นที่อำเภอเจริญศิลป์(พื้นที่รหัสชื่อเขต 05) แต่เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่เขตนี้กำลังจะล่มสลาย ฝ่ายนำจึงตัดสินใจย้ายขึ้นไปในเขตดงผาลาดใหญ่ ชื่อรหัสเขต 04 แทน พื้นที่นี้อยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วงจังหวัดสกลนครเช่นกัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่มีการเคลื่อนไหวกว๊กรโครมหนัก แต่ก็มีการจัดตั้งแกนนำในหมู่บ้านไว้หลายคนก่อนแล้วจึงไม่ยากนักสำหรับการทำงาน

สำหรับผมเมื่อพรรคฯ รับเป็นสมาชิกสมบูรณ์แล้ว เขามอบหมายงานให้รับผิดชอบตามที่กล่าวมาสองหมู่บ้าน จัดคนประกอบหน่วยงานให้ 8 คน ผมนำหน่วยงานออกไปเกาะติดมวลชนอยู่แถวตีนดงผาลาดบ้านคำลอดพื้นที่ โขคดีหนองหมู่บ้านนี้แผนการเมืองนำการทหารยังไม่ถึง

การทำงานเบื้องต้น ผมสั่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานที่ไม่เหมาะสม เสี่ยงต่อการที่มวลชนจะเป็นอันตราย เช่น การให้สหายออกไปเกี่ยวข้าวช่วยมวลชน ระยะเวลาก็มีปัญหาทั้งมวลชนในหมู่บ้านและมวลชนในป่าบ้างเพราะไม่เข้าใจ ผมต้องชี้แจงให้การศึกษาแก่แกนนำในหมู่บ้านถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น โขคดีหนองเพราะหมู่บ้านคำลอดนี้ มีผู้ต้องหาคดีเดียวกันกับผมหลายคน แม้ตัวเขาจะไม่อยู่แล้ว แต่ลูกหลานเขาก็ได้ยินกิตติศัพท์เกี่ยวกับผมจากพ่อพวกเขาบ้าง แม้ไม่ค่อยเห็นด้วยกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานนักในตอนต้น แต่ก็ปฏิบัติตามด้วยความเกรงใจไปก่อน จนเมื่อผลการเปิดยุทธการของทางฝ่ายรัฐทำให้พวกชาวบ้านและแกนนำทุกคนปลอดภัย ความเชื่อถือนี่จึงสูงขึ้นมากทีเดียว จากการทำงานมวลชนผ่านไปสามสี่เดือน มวลชนในบ้านคำลอดและบ้านนาคูณเริ่มเป็นระบบและเข้มแข็งขึ้น มวลชนที่ค่อนข้างห่างการศึกษาเมื่อก่อนก็เริ่มหันเข้ามาร่วมศึกษากันคึกคัก กำลังสหายภายในทับที่ครั้งแรกมี 8 คนก็เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 30 คน เมื่อคนในหน่วยงานมวลชนมากขึ้นก็จำเป็นต้องส่งไปสังกัดหน่วยรบที่เรียกกันว่า ทหารหลักหรือชื่อย่อ คือ ทล.

ถึงตอนนี้อยากจะให้ความชัดเจนเกี่ยวกับระบบกองกำลังของพรรคฯ เพื่อเป็นเกร็ดความรู้บ้าง กองกำลังที่สำคัญที่สุดในจังหวัด คือ ทล. หรือทหารหลักขึ้นตรงต่อเลขาธิการจังหวัดนั้นๆ ส่วนที่สองรองลงมาคือทหารประจำถิ่น ชื่อย่อ คือ นปถ. ตั้งอยู่ในเขตอำนาจอำเภอหรือที่เรียกว่า กอ. ขึ้นต่อเลขาธิการอำเภอของพื้นที่ ส่วนที่สาม คือ นจบ. หรือที่เรียกชื่อเต็มว่า “หน่วยจรรยาประจำหมู่บ้าน” หรือที่ชอบเรียกกันสั้นๆ ว่าทหารบ้านนั่นเอง ส่วนนี้เฉพาะหน้าขึ้นต่อหัวหน้าหน่วยจรรยาประจำพื้นที่ แต่ทั้งหมดทั้งปวงต้องขึ้นต่อศูนย์กลางพรรคฯ

ผมเริ่มสร้างความเข้มแข็งให้กับการจัดตั้งมวลชนด้วยการให้การศึกษา โดยมุ่งเน้นทางความคิด การเมืองและปรับการจัดตั้งให้เหมาะสมตามความสามารถและความเอาใจใส่ของมวลชนเป็นหลัก เร่งสร้างและยกระดับผู้ปฏิบัติงานทั้งในท๊อปและในหมู่บ้านเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนงาน กล่าวคือ กล่าวทำ กล่าวตัดสินใจในสถานการณ์ที่คับขันอย่างมีสติมีภูมิความรู้ โดยที่ไม่ต้องรอขอความเห็นจากฝ่ายนำ การขึ้นงานเช่นนี้ผมถูกเสนอความเห็นว่าจะทำให้เสียวินัยทางจัดตั้ง แต่ผมให้เหตุผลโต้แย้งว่า การจะทำเช่นนี้ได้ต้องให้การศึกษาผู้ปฏิบัติงานด้านทฤษฎีประสานกับความเป็นจริงในชุมชน ทั้งต้องยกระดับวิธีคิด วิธีทำงาน ให้พวกเขามีความมั่นใจในตัวเองให้ได้ ก่อนที่จะมอบหมายภาระหน้าที่ให้ทำ ประกอบกับงานมวลชนที่ทำมาเดินหน้าไปได้ด้วยดี มีมวลชนมากขึ้น เข้มแข็งขึ้น ทำให้เสียงท้วงติงคัดค้านจึงไม่มีน้ำหนักที่จะหักล้างได้

อีกประการหนึ่งผมเห็นว่า ผู้ปฏิบัติงานในป่าให้ศึกษามวลชนเกี่ยวกับนโยบาย 10 ข้อค่อนข้างจะเป็นแบบท่องตำรา ผมต้องปรับโดยการอธิบายเปรียบเทียบรูปธรรมให้สหายผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ เห็นภาพที่มีชีวิตชีวาที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย น่าเชื่อว่า ถ้าปฏิบัติจริงแล้วจะเกิดความเป็นธรรมทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมโดยรวม นอกจากพูดให้ฟังแล้ว ผมยังเขียนเป็นรูปแบบตำราให้อ่าน ทำให้พวกเขาเข้าใจดียิ่งขึ้น เมื่อไปให้ศึกษามวลชนก็คึกคักมีชีวิตชีวามากขึ้น ผู้ปฏิบัติงานที่ไปนการศึกษามวลชนก็คึกคักมีชีวิตชีวาไปด้วย แต่แปลกเมื่อสหายผู้ปฏิบัติงานในระดับเดียวกับผมเห็นเอกสารการอภิปรายนโยบายที่ผมเขียน เขากลับท้วงติงว่า “เอกสารที่เขียนขึ้นใหม่นี้ต้องได้รับอนุญาตจากจัดตั้งก่อนจึงจะใช้ให้ศึกษามวลชนได้” ผมโต้แย้งทันทีว่า “การที่เราไปโฆษณาให้ศึกษามวลชนต้องเอาคำพูดต่างๆ ไปขออนุญาตก่อนหรือเอกสารนี้เท่ากับคำอธิบายนโยบายเพื่อให้เป็นรูปธรรม โดยใช้นโยบาย 10 ข้อของพรรคฯเป็นหลักอยู่แล้ว ไม่ใช่การสร้างทฤษฎีใหม่” สหายท่านนั้นก็เลยเงียบไป ความจริงแล้วก็เท่ากับการบันทึกคำอธิบายนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม ให้ผู้ปฏิบัติงานอ่านซ้ำอีกหลายๆ ครั้งเพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้นเท่านั้นเอง

การทำงานมวลชนดังกล่าวมาทำให้ผมเริ่มเข้าใจวลีที่ว่า “นโยบายที่ดีจะได้ผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติงานเป็นปัจจัยชี้ขาด” เพราะฉะนั้น ความจำเป็นอันเร่งด่วนของการทำงานก็คือ ต้องบ่มเพาะผู้ปฏิบัติงานยกระดับทางทฤษฎีและวิธีคิดวิธีทำงานอย่างเป็นรูปธรรม

การเรียนรู้การจัดตั้งและการบริหารการจัดตั้ง

ผมรับหน้าที่เป็นหัวหน้าท๊อป หัวหน้าหน่วยงานและต้องทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยพรรคในท๊อปและในสายงานมวลชนด้วย

พูดให้ชัดก็คือ มีสามงานหลักที่จะต้องจัดการบริหาร ทั้งสามงานนี้จะต้องสอดคล้องสัมพันธ์และหนุนช่วยกันอย่างเป็นระบบ ความก้าวหน้าของงานจึงจะเกิดขึ้น รายละเอียดการจัดการดังนี้

งานที่หนึ่ง คือ งานหน่วยพรรคฯ ในตำบล เพราะหน่วยพรรคฯถือเป็นองค์กรนำในตำบล สายงานจะมีสมาชิกพรรคฯในหน่วยอย่างน้อยสามคนทำหน้าที่เป็นกลุ่มมันสมองหรือกองเสนาธิการในสายงานนี้โดยตรง รับผิดชอบ เฝ้าระวัง คำชี้แนะ และนโยบายจากชั้นบนมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ แล้วรายงานสรุปผลให้ชั้นบนตามระยะเวลาที่กำหนด(ปกติหน่วยงานรายงาน กอ.3 เดือนครั้ง กจ. 6 เดือนครั้ง)

ก่อนที่ผมจะได้รับเข้าเป็นสมาชิกพรรคสมบูรณ ผมเริ่มมีความตื่นตัวทางจัดตั้งแล้วแต่เป็นเพียงการตื่นตัวขั้นต้น คือขั้นรู้สึกเพราะเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามระบบเท่านั้นยังไม่อยู่ในบทบาทการจัดการระบบหรือที่เรียกว่าการบริหารการจัดตั้งให้มีความเข้มแข็งมั่นคงทั้งทางความคิด การเมือง และการจัดตั้ง พอได้เป็นสมาชิกพรรคฯที่สมบูรณแล้วจึงได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบทั้งหน่วยพรรคฯและหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบมีหน้าที่บริหารการจัดการจัดตั้งผู้ปฏิบัติงานทั้งหน่วยในตำบล(กองป่า)และมวลชนในหมู่บ้านที่รับผิดชอบจึงเป็นงานที่ทำหายพอสมควร ซึ่งหลายฝ่ายจับตารอคอยอยู่ เพราะผมเป็นปัญญาชนคนเดียวในเขตงานนั้น ทุกคนจึงรอดูว่า “จะดีแต่พูดหรือไม่” ท่ามกลางสถานการณ์เช่นนี้ ผมจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้างานจัดตั้งและการนำการจัดตั้งของพรรคฯอย่างจริงจัง นำทฤษฎีที่อ่านไปเปรียบเทียบกับรูปธรรมการบริหารสมาคมผู้ใช้น้ำชลประทานที่เคยมีบทเรียนมา และนำรูปธรรมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสมัยผู้คดี 106 คนมาเปรียบเทียบกับ และก็สามารถนำงานไปได้ด้วยดีเป็นที่ยอมรับของสหายในป่าและมวลชนในหมู่บ้าน

ถึงตอนนี้อยากจะกล่าวถึงระบบการจัดตั้งและการนำหรือการจัดการการจัดตั้งของพรรคฯ สักเล็กน้อยเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการทำงานองค์กรมวลชนบ้างไม่มากก็น้อย ผมจะเริ่มจากบนลงมาสู่ล่าง แต่จะขอกล่าวถึงแค่ระดับกรรมการจังหวัดหรือ กจ. ลงมา มีบ้างอาจก้าวล่วงถึงคณะกรรมการกลางเพราะระดับผมไม่ถึง แค่ระดับ กจ. นี้ ถ้าสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมแล้วสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานการสร้างองค์กรและบริหารองค์กรมวลชน ให้เกิดความเข้มแข็งทั้งทางด้านความคิด การเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ด้วยรูปแบบการนำและการจัดตั้งอย่างมีผลได้มากทีเดียว แต่ต้องเปลี่ยนศัพท์ฝ่ายซ้ายให้มาใช้ศัพท์ทางวิชาการปัจจุบันเพื่อหลีกเลี่ยงความกลัวผีคอมมิวนิสต์ที่เคยถูกมอมเมามานาน

คณะกรรมการจังหวัดหรือ กจ. เป็นองค์กรนำสูงสุดในเขตงานจังหวัด จำนวนจะมากขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเขตงานจังหวัด เขตงานจังหวัดจะประกอบด้วยเขตงานอำเภอหรือ กอ. อย่างน้อยสาม กอ. ขึ้นไป

ส่วนประกอบโครงสร้างคณะกรรมการจังหวัดจะต้องเป็นสมาชิกพรรคฯสมบูรณที่ถูกเลือกเลื่อนขึ้นมาจากกรรมการอำเภอ ทั้งต้องมีอายุพรรคอน้อยตั้งแต่สองปีขึ้นไป (อ้างระเบียบการพรรคฯสมัชชา 3 ระบุว่า “เลขาธิการกรรมการอำเภอต้องมีอายุพรรคอน้อยสองปีขึ้นไป ส่วนเลขาธิการคณะกรรมการจังหวัดต้องมีอายุพรรคอน้อยสี่ปีขึ้นไป”) การเลือกเลื่อนโดยคณะกรรมการจังหวัดนั้นๆ คัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามระเบียบการพรรคฯลงมติ

รับแล้วนำเสนอต่อชั้นบน (คณะกรรมการภาคหรือกรรมการกลาง) หากชั้นบนอนุมัติก็ถือว่าเป็นกรรมการจังหวัดสมบูรณ์ หากชั้นบนไม่เห็นด้วยเขาก็มีสิทธิ์ไม่รับและเลือกเลื่อนแต่งตั้งขึ้นมาเองได้ (เรื่องนี้มีการโต้แย้งตอนประชุมภาคขยายวงก่อนการประชุมสมัชชาฯ ปี 2524)

คณะกรรมการบริหารจังหวัดที่สำคัญประกอบด้วย เลขาธิการจังหวัด 1 คน รองเลขาธิการจังหวัด 1 คน กรรมการจังหวัดประจำ 1 คน นอกนั้นเป็นกรรมการจังหวัดธรรมดาหรือเรียกว่ากรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ และ กจ. สามคน นี่เป็นองค์คณะนำในจังหวัดหรือจะให้เข้าใจง่ายคือ “กองเสนาธิการ” ในจังหวัด เป็นกลุ่มมันสมอง การดำเนินงานจะต้องกุมแนวทาง นโยบาย เข็มมุ่งและคำชี้แนะของพรรคฯ ให้มั่น ทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนพรรคฯ ในเขตงาน

ส่วนกรรมการธรรมดา ทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนงานพรรคฯ หรือเรียกง่าย ๆ เป็นเครื่องมือหรือมือเท้าของคณะกรรมการประจำ ในการปฏิบัติงานในเขตงานระดับอำเภอ กจ. ธรรมดาไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนพรรคฯ ในตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการอำเภอ (เลขานุการ กอ.) เพื่อชี้แนะทางความคิด การเมือง การจัดตั้ง ในการปฏิบัติตามแนวทางนโยบายของพรรคฯ ให้บรรลุผล หากคณะกรรมการอำเภอไม่สามารถหรือไม่กล้าตัดสินใจในประเด็นสำคัญใดๆ เลขาธิการ กอ. ต้องรายงานขอความเห็นไปยังคณะกรรมการประจำ (กจ. ประจำ) เพื่อประชุมหารือลงมติชี้แนะลงมา ยัง กอ. อีกครั้งจึงจะนำไปปฏิบัติได้ การประชุมคณะประจำนั้นจะต้องครบองค์ประชุมโดยมี กจ. ประจำเกินกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยที่ต้องมีคำสั่งที่ไม่สามารถรอได้ จึงจะอนุญาตให้เลขาธิการ กจ. ส่งการไปก่อนได้ แต่ต้องรีบนำคำสั่งนั้นเข้าที่ประชุม กจ. ประจำทั้งคณะเพื่อขอความเห็นชอบหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่ง

หลักการบริหารและการนำใน พคท. เขาใช้หลักการ “ประชาธิปไตยรวมศูนย์” ส่วนแนวทางการบริหารงานใช้ “การรวบรวมหมู่ประสานกับการรับผิดชอบส่วนบุคคล” ซึ่งจะขอพูดรายละเอียดนี้ไว้บ้างเท่าที่มีความเข้าใจ จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ผ่านตลอดระยะเวลา 10 ปี ภายใต้การนำของพรรคฯ

คำว่า “ประชาธิปไตยรวมศูนย์” นั้น ในทางปฏิบัติมีสองด้าน คือ “ประชาธิปไตยเพื่อการรวมศูนย์” กับ “ประชาธิปไตยภายใต้การชี้นำอย่างรวมศูนย์” ในทางปฏิบัตินั้น ทั้งสองด้านนี้ต้องใช้ให้สมดุล หากเน้นหนักด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาความไม่มั่นคง เช่น ถ้าการรวมศูนย์มากกว่าประชาธิปไตยจะเป็นลักษณะเผด็จการ แต่ถ้าประชาธิปไตยมากเกินไปจนละเลยการลงมติ จะเกิดลักษณะประชาธิปไตยเพื่อไว้หลักการ เพราะขาดการรวมศูนย์ (ความเห็นที่ไม่มีมติ)

ประชาธิปไตยรวมศูนย์ คือ ก่อนมีการกำหนดแนวทาง นโยบาย มติ คำชี้แนะ รวมทั้งเข็มมุ่ง จะต้องผ่านการเปิดประชาธิปไตยเพื่อหาข้อสรุป ลงมติก่อนหรือการประชุมนั่นเอง ใน พคท. คือ การประชุมสมัชชาใหญ่ทั่วทั้งพรรค (สมัชชาคือสภาผู้แทนสมาชิกทั่วประเทศ ในจังหวัด คือ สมัชชาผู้แทนสมาชิกจังหวัด) อำนาจนำสูงสุดในระหว่างสมัยประชุมสมัชชาฯ คือ สมัชชาฯ นอกสมัยประชุมอำนาจนำสูงสุดอยู่ที่คณะกรรมการบริหารกลาง ในเขตจังหวัดคือ กรรมการบริหารจังหวัดหรือ กจ. นั่นเอง

ความจริงแล้วก็เช่นเดียวกันกับสภาฯ ของฝ่ายอำนาจรัฐ เพียงแต่ พคท. เขามีวินัยเหล็กที่ทุกคนต้องปฏิบัติ คือ บุคคลขึ้นต่อและปฏิบัติตามองค์การจัดตั้ง เสียงข้างน้อยขึ้นต่อและปฏิบัติตามเสียงข้างมาก ชั้นล่างขึ้นต่อและปฏิบัติตามชั้นบน ทั้งทั้งพรรคขึ้นต่อและปฏิบัติตามศูนย์กลางพรรคฯ วินัยเหล็กหมายถึงวินัยจิตสำนึก สมาชิกพรรคฯ หากสามารถปฏิบัติตามวินัยอย่างมีจิตสำนึกได้แล้วจึงจะถือว่า มีความตื่นตัวทางจัดตั้งอย่างแท้จริงได้

ส่วนประชาธิปไตยภายใต้การขึ้นต่ออย่างรวมศูนย์นั้น คือ เมื่อที่ประชุมสมัชชาฯหรือที่ประชุมพรรคฯมีมติกำหนดแนวทาง นโยบายหรือเข็มมุ่งแล้ว ก่อนนำไปสู่การปฏิบัติจริงในระดับผู้ปฏิบัติงาน หน่วยพรรคหรือกรรมการพรรคฯ จะต้องนำมตินั้นลงไปให้ผู้ปฏิบัติงานศึกษาอภิปรายประสานกับความเป็นจริงในพื้นที่ให้เข้าใจ สามารถลงมติที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่การทำงานของแต่ละส่วน แต่ไม่ขัดกับหลักการใหญ่หรือมตินั้นๆ ตรงนี้เองที่เรียกว่าประชาธิปไตยภายใต้การขึ้นต่ออย่างรวมศูนย์ ตรงนี้เองที่การปฏิบัติจริงพึงระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะการลงมติใดๆ ใช้อำนาจขึ้นต่อหรือบีบด้วยวิธีการทางอำนาจต่างๆ ให้ลงมติไปตามความต้องการของฝ่ายนำจะกลายเป็นอำนาจเผด็จการโดยแท้ เพียงแต่อาศัยรูปแบบทางประชาธิปไตยเป็นมายาภาพหลอกคน (การลงมติดูดตอนยิ่งลักษณ์เมื่อปี 2558 ก็เข้าทำนองนี้ พคท. ก็พลาดเรื่องนี้ในการประชุมสมัชชาครั้งที่ 4 เช่นกัน)

แนวทางการบริหารองค์กร พคท. ใช้การนำรวมหมู่ประสานกับการรับผิดชอบส่วนบุคคล การนำรวมหมู่ก็คือการบริหารงานเป็นทีม รับผิดชอบต่อแนวทางนโยบายต่างๆ ร่วมกันทั้งทีม ปฏิเสธการรับเหมางานหรือที่เรียกว่า “ข้าแก่คนเดียว ข้าทำคนเดียว” ที่สังคมทั่วไปเรียกว่าหลงตัวเอง

ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล คือ แบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบให้กรรมการทุกคน เช่น การรับผิดชอบในการทำงาน กจ.ประจำทำหน้าที่เป็นองค์คณะจัดตั้งหรือเสนิธิการในการดำเนินงานตามแนวทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีที่พรรคฯกำหนด ส่วน กจ. ธรรมดาไปทำหน้าที่รับผิดชอบและขึ้นงานใน กอ. ส่วนหน้าที่ภายในสำหรับการบริหารตัวองค์กรให้ก้าวหน้าและเข้มแข็ง เช่น เลขาธิการ กจ. รับหน้าที่อำนวยความสะดวกบริหารแนวทางนโยบายทั้งหมดที่เรียกกันว่า ชี้นำการเมือง รองเลขาธิการทำหน้าที่แทนเลขาในขณะที่เลขาขาดภารกิจอื่น กจ. ประจำทำหน้าองค์คณะในคณะประจำ หน้าที่ที่กำหนดไว้ คือ งานพรรค งานด้านการทหาร งานมวลชน งานเศรษฐกิจ งานการศึกษา (จะไม่ขอลงรายละเอียดว่าแต่ละงาน คือ อะไร ทำอย่างไร)

การทำงานของคณะประจำ นอกจากรับผิดชอบต่อการบริหารงานตามแนวทาง นโยบาย มติ คำชี้แนะ คำสั่งของชั้นบนอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามมติที่ประชุมใหญ่คณะกรรมการจังหวัดเต็มคณะอย่างเคร่งครัดด้วยหรือที่เรียกว่าเป็นผู้ใช้อำนาจการรวมศูนย์นั่นเอง ส่วน กจ. ที่ไปทำหน้าที่เลขาฯ กอ. ก็สามารถนำรูปแบบการบริหารงานใน กจ. ไปใช้ได้ด้วยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในพื้นที่ แม้กระทั่งหน่วยงานมวลชนในระดับตำบล แต่ไม่ค่อยเห็นกันมากนักในการปฏิบัติจริงจะเพราะอะไรก็ยังไม่ชัดเจนนัก

สำหรับผมแล้วก็พยายามศึกษาระบบนี้ไปประสานกับการทำงานในพื้นที่งานในทပ်และงานมวลชนที่รับผิดชอบอยู่ ในระยะต้นๆ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเดิมอึดอัดกันบ้างในระยะแรก ต่อเมื่อสามารถฟื้นฟูงานและสร้างความเข้มแข็งขึ้นมาได้

ในหน่วยงานในทับและงานมวลชนในหมู่บ้านจึงได้รับการยอมรับในหมู่บ้านในเขตงานเป็นอย่างดี ภายในทับเองก็ได้รับการยอมรับด้วยเช่นกัน ส่วนหน่วยงานอื่นมีความอึดอัดอยู่บ้าง เพราะการเข้มงวดด้านวินัยจัดตั้ง โดยเฉพาะเรื่องการติดต่อกับมวลชนในเขตงานต้องเข้มงวดระเบียบการจัดตั้ง โดยหน่วยงานอื่นจะติดต่อกับมวลชนในเรื่องฝากชื่อของ ต้องให้ผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบ จะทำอย่างเสรีโดยไม่ผ่านหน่วยงานนั้นไม่ได้ ตอนแรกๆ มีเสียงวิจารณ์ว่า “สหภาพนางเขตงาน” แต่ผมให้เหตุผลว่า “การต้องรักษาวินัยเช่นนี้ก็เพื่อป้องกันความปลอดภัยแก่มวลชนในหมู่บ้านในระยะยาว เพราะฝ่ายรัฐกำลังรุกไล่ด้วยนโยบายการเมืองนำการทหาร ประกอบกับระยะนี้สหภาพทยอยออกมอบตัวมาก หากปล่อยให้สัมพันธ์อย่างเสรี เมื่อมีคนออกมอบตัวก็就会被บีบให้มาจับแกนนำในหมู่บ้านไปสอบสวน ผลเสียจะเกิดกับงานโดยรวม” แต่ก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับจนกระทั่งผ่านยุทธการล้อมปราบกลางปี 2520 ไปแล้ว ผลก็คือเขตงานนี้ไม่เสียหาย แกนนำมวลชนในหมู่บ้านไม่เป็นอันตรายไม่ถูกจับกุม งานมวลชนยังมั่นคงเหมือนเดิมจึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วทั้งเขตงาน

ผมทำงานมวลชนใน 2 หมู่บ้านนี้ตั้งแต่ปลายปี 2518 จนถึงปลายปี 2520 รวมเป็นเวลา 2 ปี จัดตั้งมวลชนและขยายการจัดตั้งได้ค่อนข้างมั่นคง สามารถจัดตั้ง นจบ. (ทหารบ้าน) บ้านคำลอด (ชื่อรหัสบ้านน้ำ) ประมาณ 2 หมวด บ้านนาตุน (ชื่อรหัสบ้านขาม) มีหนึ่งหมวดในต้นปี 2519 ทั้งการจัดตั้งมวลชนสนับสนุนการปฏิวัติได้มากขึ้นความเข้มแข็งของงานในบ้านคำลอดนั้น ทหารฝ่ายรัฐเชื่อว่าเป็นฐานที่มั่นสหภาพนาง (รายละเอียดจะกล่าวไว้ในตอนยุทธการล้อมปราบปี 2520)

ส่วนภายในหน่วยงานในทับที่ผมรับผิดชอบ ตอนแรกมีพลพรรคอยู่ 8 คน เมื่อปลายปี 2518 มีกำลังเพิ่มขึ้นเกินกว่าสามสิบชีวิต เมื่อต้นปี 2519 หน่วยงานมวลชนในเขตจรรยาที่มีกำลังมากเกินขนาดงานก็เป็นปัญหาทะเลาะทะเลาะกัน ความจำเป็น จำนวนคนเกินหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ ถ้าจะขยายงานมวลชนออกไปก็ติดขัดที่ผู้ปฏิบัติงานยังใหม่ ยังไม่มีประสบการณ์ทั้งทางความรู้และการปฏิบัติ หากเก็บไว้เช่นนั้นนานๆ จะเกิดปัญหาหลายด้านทีเดียว แต่โชคดีที่ทางจัดตั้งต้องการเสริมกำลังรบ จึงได้จัดกำลังในหน่วยงานนี้ส่งไปสังกัดกองทหารหลัก (ทล.) เหลือไว้ในเขตงาน 10 คน เพื่อความเหมาะสมคล่องตัวในเขตงานจรรยา

การถูกจับกุมทับครั้งแรก

จำได้ว่าประมาณเดือนมีนาคม 2519 วันไหนจำไม่ได้ มีตำรวจตระเวนชายแดนที่ตั้งฐานอยู่ที่บ้านโคกแสง ในเขตอำเภอด่านขวาวสยกกำลังเข้ามาจับกุมทับหน่วยงานผมเข้าประมาณ 6 โมงเศษ ขณะที่ผมกำลังจัดศึกษาผู้ปฏิบัติงานในทับอยู่ เรายังไม่รู้ตัวเลย แต่สหภาพนางชื่อสหภาพวัง (นายกี้ จัทรชนะ) วิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาแจ้งว่า ศัตรูจะเข้าจับกุมทับแล้ว มันมาถึงแล้ว ตอนแรกผมฟังคำบอกเล่ากะทันหันยังตั้งตัวไม่ติดและเป็นครั้งแรกในชีวิต ผมยอมรับว่าผมออกอาการสั่นจนสหภาพนางสังเกตเห็น แต่ยังมีสติอยู่จึงสั่งให้สหภาพนางส่วนหนึ่งประมาณ 4-5 คนออกไปสกัดโจมตีศัตรูก่อนที่เขาจะโจมตีเรา นอกนั้นเก็บของเตรียมออกจากทับ ถอยไปยังจุดหมายที่วางแผนไว้ ผมเก็บของยังไม่เสร็จ เสียงปืนข้างนอกดังขึ้นเป็นเสียงปืนของพวกเราอีกก่อน (ทับตั้งอยู่ชายป่าใกล้ทุ่งนา ตชด. มาตั้งฐานยิงปืนครก

อยู่ที่ชายป่าห่างจากห้วยประมาณ 100 เมตร) ศัตรูยังตั้งฐานปืนครกยังไม่เสร็จ สหายนักรบที่ส่งออกไปยิงปืน 1 ชุดแล้วถอยหายเข้าไปในดง หลังจากนั้นจึงมีเสียงปืนจาก ดซด.ดังขึ้นพร้อมเสียงปืนครก แต่พวกเราออกจากห้วยไปแล้วและไม่มีใครได้รับอันตรายใดๆ สิ่งของก็ไม่สูญหาย

การถูกจู่โจมห้วยครั้งนี้ นำมาสรุปบทเรียนได้ความว่า หนึ่งในนั้นพวกเราประมาทมากจนที่ตั้งเสียลับไม่รู้ตัวเป็นเหตุให้ถูกจู่โจม ดีที่ทหารบ้านแจ้งข่าวทันก่อนการจู่โจมเล็กน้อยจึงออกจากห้วยได้ทัน ต่อไปต้องเข้มงวดในการรักษาความลับให้มาก ประการที่สองเราตั้งห้วยในที่เดิมนานเกินไป ถือว่า ทำผิดทางยุทธวิธีการทำงานในเขตจรยุทธ์ต้องแก้ไขเช่นกัน นอกจากนี้ก็มีการวิจารณ์ฝ่ายนำเช่นตัวผมว่ากลัวจนสั้น ผมไม่ได้แย้งอะไรเพราะเราเองก็สั้นให้เห็นจริงๆ

ส่วนทหารบ้านและแกนนำหมู่บ้านเราขอบคุณและชื่นชมเขาที่ห่วงใยความปลอดภัยของพวกเรา สะท้อนถึงความตื่นตัวทางจัดตั้งและทางชนชั้นอย่างดี ผมขอกกล่าวถึงทหารบ้านในเรื่องนี้ไว้บ้าง คือในเช้าวันนั้น ทหารบ้านเห็นรถหุ้มเกราะ ดซด. แล่นเข้ามาในหมู่บ้าน (จะเข้าดงต้องผ่านหมู่บ้านก่อนไม่มีทางอื่น) เมื่อทหารบ้านเห็นเขารู้ทันที่ว่าพวกนี้ต้องเข้าจู่โจมห้วย เพราะเคยมีมาก่อนแล้ว นายก็หรือสหายวังวิงวิงลัดป่า (โคก) ออกไปที่ดินดงที่พวกเรากำลังตั้งห้วยอยู่ เสียงพูดบอกกล่าวแก่พวกเราแทบไม่ได้ศัพท์เสียงหายใจอ้าปากพูดขาดตอน ระยะทางจากบ้านถึงดินดงประมาณ 3 กม.เศษ สหายวังวิงวิงมาถึงห้วยเราพร้อมกับ ดซด. ถึงดินดง ซึ่งก็น่าฟังมากทำให้พวกเรที่ตั้งตัวทัน ไม่เช่นนั้น อาจจะมีการสูญเสียเกินกว่าที่คาดคิด

การถูกจู่โจมห้วยครั้งนี้เป็นครั้งแรกในชีวิตผม จากนั้นไม่เคยโดนอีกเลยในช่วงที่ใช้ชีวิตการต่อสู้ในป่าเขาตลอด 10 ปี

ไขแสง สุกใสกับพวกเข้าสู่ป่าเขา

ในขณะที่ทำงานมวลชนในหมู่บ้านแล้ว ผมยังรับทำงานแนวร่วมอีกทางหนึ่ง การทำงานแนวร่วมในปี 2519 เป็นไปด้วยดี เนื่องจากภัยขาวหรือที่เรียกว่า “ชาวพิฆาตซ้าย” กำลังรุนแรงมาก ปัญญาชนและนักการเมืองฝ่ายซ้ายโดนคุกคามด้วยการเอาชีวิต ทางเราได้รับการติดต่อจากแนวร่วมในเมืองเพื่อขอหลบภัยขาวออกไปร่วมต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธในเขตป่าเขา ในจำนวนนี้มี คุณไขแสง สุกใส อดีต ส.ส.นครพนม ผมได้มอบหมายให้คาน พิลารักษ์ (ชื่อจัดตั้งคือ สหายวันรบ) เป็นผู้ประสานงานและลงไปรับที่มคุณไขแสงที่กรุงเทพฯ จำนวน 4 คน คือ คุณไขแสง คุณอุตรทองน้อย คุณประยงค์ มุลสารและคุณอินสรณ์ บัวเขียว เดินทางโดยรถยนต์ ไปที่บ้านคำลอดดงผาลาดต้นปีต่อกลางปี 2519 พักอยู่กับพวกเราที่ดงผาลาดประมาณหนึ่งเดือน แล้วส่งต่อขึ้นไปฐานที่มั่นภูพานเขตงาน 333 (รอยต่อระหว่างสกลนคร – กาฬสินธุ์ – มุกดาหารและนครพนม) หลังจากคุณไขแสงกับพวกเข้าสู่ป่าเขาไม่กี่วัน ปรากฏข่าวว่า ดร.สนอง (จ๋านามสกุลไม่ได้) เลขาธิการพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ถูกยิงตาย สถานการณ์ทางการเมืองก็ยิ่งรุนแรงต่อเนื่อง มีคนถูกฆ่าตามมาอีกหลายรายต่อเนื่อง จนกระทั่งถึงการล้อมยิงนักศึกษาประชาชนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อย่างป่าเถื่อน เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 แล้วเกิดการรัฐประหารจับกุมแกนนำนักศึกษา เช่น นายสุธรรม แสงประทุม กับพวก ทำให้นักศึกษาที่หนีตายหลบหนีการจับกุมเข้าสู่ป่าเขามากมายเป็นประวัติ

การณ์ ทำให้หลายคนหลายฝ่ายในตอนนั้นเห็นว่า การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธของประชาชน โดยการนำของพรรคคอมมิวนิสต์นั้น น่าจะถึงขั้นเปลี่ยนยุทธศาสตร์จากรับเป็นการรุกเข้าสู่ชัยชนะได้ภายในไม่เกิน 4 – 5 ปีนี้แน่นอน แต่ก็น่าเสียดายที่พรรคคอมมิวนิสต์ไม่ได้เตรียมพร้อมในลักษณะนี้มาก่อน เมื่อมีคนเข้าไปมากในลักษณะปลาล้นช่องในขณะที่เราคาดไม่ถึงและไม่ได้เตรียมการมาก่อน จึงเกิดปัญหาตามมามากมาย ในที่สุดก็นำไปสู่การล่มสลายภายในไม่กี่ปีต่อมาอย่างน่าเสียดาย จนปัจจุบันนี้ก็ยังไม่มีการสรุปบทเรียนอย่างถึงแก่นเลยแม้แต่ครั้งเดียวจะเพราะเหตุใดนั้นก็ยากที่จะอธิบายได้

ยุทธการการล้อมปราบเมื่อกลางปี 2520

หลังจากเกิดกรณีล้อมปราบนักศึกษาปัญญาชนในกรุงเทพฯ และทำรัฐประหารจัดตั้งรัฐบาลเรียบร้อยแล้ว ฝ่ายรัฐก็เริ่มดำเนินการปราบปรามฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์อย่างหนักและต่อเนื่อง เพื่อกดดันให้ยุทธศาสตร์การเมืองนำการทหารได้ผลอย่างเต็มที่ โดยใช้กำลังทหารเปิดยุทธการกดดัน จากนั้นก็เรียกตัวมวลชนที่เขาเข้าใจว่าเป็นแกนนำให้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ ใช้คำว่าเชิญแทนคำว่าเรียกตัวหรือจับกุมเข้าไปอบรมตามโครงการสันติสุขครั้งละ 15 วันทุกหมู่บ้านที่ทางฝ่ายรัฐเห็นว่าเป็นหมู่บ้านสีแดง รวมทั้งหมู่บ้านที่เห็นว่าเป็นเพียงแค่อัฒมพุดด้วย

เมื่อปลายปี 2519 เริ่มเปิดยุทธการที่ดงตาลในเขตอำเภอเจริญศิลป์ก่อน (ชื่อรหัส คือ ดง 05) ยังไม่ถึงดงตาลใหญ่ที่อยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วงจังหวัดสกลนคร ผลกระทบในการปราบปรามครั้งนี้ไม่มีผลสะท้อนต่อพวกเรามากนัก เพราะกำลังส่วนใหญ่ย้ายไปอยู่ที่ดง 04 ตั้งแต่ปลายปี 2518 แล้วเพราะเขตงานนี้อยู่ในภาวะล่ม สำหรับมวลชนแต่ละหมู่บ้านในเขตงานนี้ ถูกเชิญไปเข้าโครงการสันติสุขและก็เข้าสู่โครงการฝึกเป็นไทยอาสาป้องกันชาติ (ทส.ปช.) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับฝ่ายเจ้าหน้าที่ มีการติดอาวุธปืนลูกซองและลูกซอง 5 นัด แล้วพาออกกลางตระเวนร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหาร มีการตั้งด่านตรวจของ ทส.ปช. ตามหมู่บ้านต่างๆในเวลากลางคืน ชาวบ้านบางส่วนก็เอาจริงเอาจังกับเรื่องนี้มากโดยเฉพาะกลุ่มคนที่ถูกตั้งเป็นหัวหน้า ถือว่าเขตงานดง 05 ล่มสลายเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ยังเหลือเฉพาะเขตงานดง 04 ที่ผมรับผิดชอบอยู่และถูกดำเนินการล้อมปราบในปีต่อมา

การเตรียมการล้อมปราบ

หลังจากทหารเปิดยุทธการล้อมปราบดง 05 เมื่อปลายปี 2519 แล้วก็มีความว่า จะมีการเปิดยุทธการอีกครั้งในปี 2520 แต่ยังไม่ทราบช่วงเวลาใด ทางพรรคฯ จึงมีคำสั่งให้ทุกเขตงานเตรียมตัวรับการเปิดยุทธการครั้งนี้ สิ่งที่สำคัญ คือ ด้านเศรษฐกิจ ทุกเขตงานจะต้องมีการเก็บสะสมเสบียงอาหารไว้ให้พอสำหรับการดำเนินการล้อมปราบในเวลาสามเดือน เพื่อเป็นหลักประกันไม่ให้หิวในระหว่างการล้อมปราบนั้นพวกเราจึงระดมมวลชนซื้อข้าวสารจากตลาดสว่างแดนดินมาเก็บซ่อนไว้ในดงที่ถือว่าเป็นทิศทางยุทธศาสตร์ในการถอย

สำหรับยุทธวิธีดำเนินการล้อมปราบในเขตจรรยาณั้น เราจะเน้นที่การถอย หลีกเสี่ยงการปะทะเพื่อรักษาพลังที่มีชีวิต

เว้นแต่การปะทะเพื่อป้องกันตัวในกรณีที่จำเป็นเท่านั้นจึงไม่มีแผนในการรุกตีตอบโต้ด้วยกำลังแต่อย่างใด เพราะไม่ใช่เขตฐานที่มั่นจึงไม่จำเป็นต้องรักษาพื้นที่ แต่ต้องเกาะติดมวลชนไว้ให้มั่น คอยหาข่าวและให้กำลังใจพร้อมกับชี้แนะมวลชนเป็นระยะก็จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับมวลชนได้ มวลชนในหมู่บ้านก็จะไม่ทอดทิ้งเรา

ผมขอพูดถึงวิธีการเก็บข่าวสักเล็กน้อยเพื่อให้มองเห็นว่า ยุทธวิธีการเก็บนั้นก็มีความสำคัญไม่น้อยในการดำเนินการ ล้อมปราบ เพราะถ้าไม่มีความคิดทางยุทธศาสตร์ที่แจ่มชัดแล้วเก็บไว้มากอย่างไรก็ไม่สามารถเอามาบริโภคได้ เมื่อไม่มีกิน ทหารหิวก็จะถอดใจและหนีออกไปยอมจำนนกับข้าศึก และยังจะเพิ่มภาระให้กับกองกำลังทั้งหมดดังที่จะกล่าวไว้นี้

ระหว่างนั้น หน่วยงานในดง 04 สองสามหน่วยงาน ถอยเข้าไปรวมกันที่กลางดง พอจะเก็บฝิ่นข่าวที่ได้ก็ยกหน่วยงานทั้งหมดไปตั้งที่ตรงนั้น ตกกลางคืนสหายในหน่วยงานก็ออกไปล่าเหยื่อข่าวจากบ้านคำลอด เข้าพวกเขา ก็เอาข่าวใส่ไหหาชนฝิ่นไว้รอบบริเวณที่นั่น ถือว่าเสร็จภารกิจ

สำหรับหน่วยงาน ผมเป็นหน่วยงานในพื้นที่ ไม่ยอมเข้าไปรวมกับหน่วยงานอื่นในกลางดง ยังคงตั้งที่แถวตีนดงตามปกติ เมื่อสหายในตำบลล่าเหยื่อข่าวจากหมู่บ้านมาก็ให้ซ่อนพักไว้นอกที่ก่อน พอวันรุ่งขึ้นก็จัดสหายส่วนหนึ่งขนข่าวที่ล่าเหยื่อมาแล้ว พร้อมส่วนหนึ่งขนไปยังจุดยุทธศาสตร์ที่จะถอยไป (ที่ผมไปสำรวจไว้ก่อนแล้ว) และให้เหลือคนที่จะรับผิดชอบในการฝิ่นข่าวจุดนี้ไว้สามคน นอกนั้นก็ถอยกลับให้พลธิการจัดซื้อคนที่ฝิ่นข่าวแต่ละจุดไว้เป็นความลับ ในระหว่างที่ทำการฝิ่นแต่ละจุดนั้น สหายได้บังคับบัญชาที่มีความอึดอัดพอสมควร โดยที่เขาเห็นว่าผู้นำเราทำไมต้องทำเรื่องง่ายอย่างนี้ให้มันยุ่งยากนัก ไม่เหมือนที่อื่นเขา ผมได้ยินเสียงสะท้อนเช่นนี้ด้วยแต่ไม่ว่าอะไรและสหายเองก็ไม่กล้าพูดมากไปกว่านี้เพราะความเกรงใจ ทั้งเคยเชื่อถือในการทำงานมาก่อนอยู่แล้ว จนกระทั่งถึงวันที่ทางเจ้าหน้าที่เปิดดำเนินยุทธการล้อมปราบ

ยุทธการล้อมปราบเริ่มขึ้นเมื่อประมาณเดือนมิถุนายน 2520 โดยทางฝ่ายรัฐมุ่งหน้าเข้าสู่พื้นที่ดง 05 ก่อน (อาจจะเป็นเพราะลวงก็ได้) ใช้เวลาบุกเข้าดง 05 อยู่ประมาณ 7 วัน แล้วทะลวงเข้าสู่ดง 04 ที่พวกเราแทบไม่รู้ตัว แต่โชคดีที่ทหารบ้านเข้มแข็งสามารถบอกข่าวได้ทัน ผมทราบข่าวรีบกลับจากการไปประชุมที่ทับใหญ่ มาถึงดูสหายที่ย้ายจากที่ตั้งเดิมไปแล้วห่างกันประมาณ 2 กิโลเมตร ผมดูสีหน้าแต่ละคนกังวลพอสมควร แต่พอผมเข้าไปถึงก็เห็นพวกเขาพอยิ้มออกได้บ้าง คือนั้นพักอยู่ที่นั่นก่อนรุ่งเช้าค่อยถอยต่อผมบอก

พอรุ่งเช้ารีบกินข้าวเตรียมตัวออกเดินทาง เครื่องบินแอล19 มาบินวนอยู่แถวนั้นพวกเราเก็บของเสร็จออกเดินทางก่อนออกเดินทางฝ่ายทหารวางแผนรบในการเดินทางเสร็จ ผมบอกสหายให้เดินทางด้วยความระมัดระวังและบอกว่าหากเครื่องบินมาตรงหัวเราให้เคลื่อนพลทันทีเพราะนักบินไม่สามารถมองเห็นทะลุพื้นเครื่องบินได้ แต่หากเครื่องบินวนไปอีกฝากหนึ่งให้หยุดนิ่งเพราะเขาสามารถมองเห็นการเคลื่อนไหวพวกเราได้ อันตรายจะเกิดขึ้นเพราะมันยิงแม่นยำพอสมควร มีสหายหญิงท่านหนึ่งซึ่งเป็นฝ่ายนำในหน่วยงานร่วมกัน บ่นให้ได้ยินว่า ผู้นำกลัวขนาดนี้หรือผมไม่ว่าอะไร พอออกเดินทางไปได้ไม่กี่เมตร เสียงกระสุนปืนกลอากาศสาดลงมาเป็นชุดๆ แต่ก็ห่างจากพวก

เราพอสมควร มันยังไปตามพิกัดไม่ใช่เห็นเรา สหายแต่ละคนล้มนอนจนปาราบ หน้าตาถอดสีไม่เป็นอันเดินทาง ทหารที่อารักขาผมสามคน วิ่งเข้าเอาหัวซุกจอมปลวกเล็ก ๆ แล้วตะโกนเรียกผมว่า “พ่อปานโพน (จอมปลวก) อยู่ทางนี้” แต่เงียบไม่มีเสียงตอบ เขาเงยหน้ามองหาเห็นผมยืนดูเครื่องบินอยู่ พวกเขารีบลุกออกมาหาพลางคิดในใจว่าผู้นำเขายังไม่กลัว เราเป็นทหารพิทักษ์จะกลัวไปทำไม (เขาเล่าให้ฟังตอนสรุปบทเรียน) ผมสั่งให้สหายเดินทางต่อ ตอนเครื่องบินมาตรงหัว สหายไม่เป็นอันจะเดินเพราะเสียงเครื่องบินดังขู่วัวบินต่ำ ละล้าละลังกันอยู่พักใหญ่ ผมเดินนำหน้าพรรคพวกจึงกล้าเดินตาม

ก่อนออกเดินทางผมสั่งให้เก็บข้าวสารซ่อนไว้ให้หมด ไม่ต้องนำติดตัวไปด้วยเพื่อความคล่องตัว สหายพากันสงสัย อยู่ในใจว่า ผู้นำเราจะพาไปกินข้าวที่ไหน เมื่อไปถึงจุดยุทธศาสตร์ที่หนึ่งพวกเรานั่งดูเฮลิคอปเตอร์ยิงกราดต่อจาก แอล 19 และที่ 28 อีเป็นชั่วโมง หลังจากนั้นผมนอนพักอยู่ริบหนึ่ง พอตื่นขึ้นพลาธิการมาถามว่า “พี่จะเอาข้าวที่ไหนมา กิน” ผมบอกว่า สมุดจดชื่อคนฝังข้าวยังอยู่ไม่ พลาขบอกว่ายัง ผมให้ไปเปิดดูว่า ใครเป็นคนฝังข้าวจุดนี้ เมื่อเขาดูแล้วบอกว่าสหายควร ผมเรียกควรรมาและให้เขาไปขุดข้าวที่ฝังขึ้นมาซะ ให้เอาแต่เฉพาะกินสองมือ ควรรบอกว่า พี่ผมลืมนะว่า ผมฝังข้าวที่นี่ สหายจึงถึงบางอ้อว่า ที่ไม่ให้นำข้าวสารติดตัวมา เพราะวันรุ่งขึ้นต้องถอยไปยังจุดยุทธศาสตร์ที่สอง พลาขไม่ต้องมาถามผมเขารู้หน้าที่ดีแล้ว

กำลังเข้าศึกหลังจากยิงกราดเคลียร์พื้นที่กันพวกเราซุ่มแล้วก็ยกพลเข้าดงไปตั้งฐานอยู่ทับใหญ่ที่พวกสหายฝังข้าวไว้ ทับใหญ่ก็เดือดร้อนไม่สามารถไปเอาข้าวสารมาบริโภคได้ ต้มข้าวเหนียวกินกับต้มยอดเลาใส่เกลือ วันรุ่งขึ้นจึงให้สหายมาขอข้าวสารจากทับพวกเราไปบริโภค เรื่องนี้ได้ให้บทเรียนแก่สหายในเขตงานนี้เป็นอย่างมากและก็เป็นทีที่เชื่อมั่นต่อสายตาทางยุทธศาสตร์ของการนำ รวมทั้งมวลชนในหมู่บ้านด้วย

ส่วนในหมู่บ้านกำลวดนั้นกำลังเข้าศึกอีกส่วนหนึ่งคาดว่าประมาณ 1 หมวด บุกเข้าถึงหมู่บ้านตั้งแต่เข้ามีดชาวบ้านก็ไม่วินิจฉัยรู้ตัวเช่นกัน เมื่อกองกำลังนี้บุกเข้าถึงหมู่บ้านโดยไร้การต่อต้านจากกองป่าและทหารบ้านแต่อย่างใด ผู้บังคับบัญชาของกำลวดนี้(หมวดนี้)ถึงกับตะโกนออกมาว่า “ยึดฐานที่มั่นของสหายปานได้แล้ว” พร้อมกับรายงานทางวิทยุเข้ากองอำนวยการปราบที่สว่างแดนดิน (ผมทราบเรื่องนี้จากแกนบ้านกำลวดและผู้ใหญ่คาน พิลารักษ์ เพราะการเปิดยุทธการแต่ละครั้ง ทหารจะนำตัวผู้ใหญ่คานไปกักไว้ที่ ทกย.ทุกครั้ง เพราะเขาเชื่อว่าเป็นคนใกล้ชิดสหายปาน)

โชคดีที่ผมให้การแนะนำมวลชนในหมู่บ้านไว้ก่อนการเข้าปราบให้ชาวบ้านทุกคนอยู่ในความสงบ ไม่ต้องมีปฏิกิริยาตอบโต้แต่อย่างใด อีกทั้งให้การต้อนรับทหารฝ่ายรัฐด้วยดีเท่าที่จะทำได้ ชาวบ้านจะได้มีความปลอดภัย มวลชนรวมทั้งทหารบ้านปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างดี ส่วนกำลังในกองป่าทุกคนทุกทับ ผมสั่งห้ามไปก่อวุ่นวายที่พักอยู่ในหมู่บ้านกำลวดอย่างเด็ดขาด เหตุผลเพราะฝ่ายรัฐมองว่าหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านสีแดงจัด หากมีกองป่าไปก่อวุ่นวายในเวลาค่าคืน ฝ่ายรัฐจะอาศัยเงื่อนไขจับกุมและเข่นฆ่าประชาชนได้ แต่ในขณะเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในกองทหารป่าที่ไม่ได้รับ ผมอนุญาตให้จัดกำลังหน่วยละ 3 ไปก่อวุ่นวายในหมู่บ้านอื่นที่ฝ่ายรัฐคิดว่าไม่ใช่พื้นที่สีแดง เช่น บ้านดงบก บ้านโพธิ์ชัยแทน พอตกดึกก็ยอดลูกเอ็ม 79 เข้าไปสักลูกแล้วถอยออกมา ปลอ่ยให้เข้าศึกระดมยิงด้วย

ความเครียดไปก่อน พอสัก 3 - 4 ชั่วโมงให้หลังก็ยอเข้าไปอีกสักลูกเพื่อพวกเขาจะไม่ได้หลับได้นอนกันทั้งคืน รุ่งเช้าพวกข้าศึกที่พักอยู่ในบ้านคำลอดยังพูดกันว่า “บ้านนี้เป็นบ้านสีแดงจัดแต่กลับได้นอนอย่างสบายไม่มีการก่อวณเลย ส่วนบ้านที่ไม่ใช่สีแดงกลับไม่ได้หลับได้นอนทั้งคืน แถมชาวบ้านยังให้การดูแลเป็นอย่างดี” ระยะเวลาที่ผมสั่งเช่นนี้ สหายปราบบางส่วนโดยเฉพาะกำลังรบ (ทล.) ไม่ค่อยพอใจนัก เพราะพวกเขาคิดว่าในเขตงานที่เราคุมมวลงชบได้ดี จะต้องโจมตีศัตรูออกไปอย่าให้เข้ามาในหมู่บ้านได้ แต่สำหรับผมเห็นว่าเราอยู่ในเขตจรยุทธ จึงไม่ควรยึดพื้นที่เป็นหลักเพราะอย่างไรก็ไม่สามารถต้านทานข้าศึกที่เหนือกว่าทุกด้าน ที่สำคัญ คือ รักษาความปลอดภัยของคน คือ มวลงชบและแกนนำในหมู่บ้านให้ปลอดภัย อย่าไปสร้างเงื่อนไขให้ข้าศึกทำลายพลังที่มีชีวิตในหมู่บ้าน มวลงชบจึงจะเชื่อมั่นเรา พวกเขาจำนนด้วยเหตุผลแต่ก็ยังคาใจกันอยู่ จนกระทั่งยุทธการจบลงเราไม่สูญเสียอะไรเลยทั้งกองป่าและมวลงชบ จึงเกิดการยอมรับกันทั่วหน้า ส่วนแกนนำทหารบ้านพูดออกมาเต็มปากว่า “ยุทธการครั้งนี้หากไม่ใช่สหายปราบรับผิดชอบที่นี่ เชื่อว่าชาวบ้านคำลอดต้องตายไม่ต่ำกว่า 5 คน ความเชื่อแกนนำเช่นนี้ก็เป็นปัญหากระทบกับผมในเวลาต่อมามากทีเดียว เอาไว้เล่าในตอนถึงเหตุการณ์นั้น

ยุทธการการล้อมปราบเที่ยวนี้ ข้าศึกก็คว้าน้ำเหลวไม่สามารถทำอะไรพวกเราได้ แม้แต่สหายนักรบก็ไม่มีใครออกมอบตัวแม้แต่คนเดียว เขาใช้เวลาล้อมปราบคง 04 อยู่ประมาณสามสัปดาห์จึงถอนกำลัง และการปราบปราบครั้งนี้ มีพันเอกอาทิตย์ กำลังเอก (ยศในขณะนั้น) เป็นผู้อำนวยการปราบ โดยตั้งศูนย์อำนวยการอยู่ที่ ชค. 22 สว่างแดนดิน หรือต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น ทกย. ในรอบสามสัปดาห์ของการล้อมปราบครั้งนี้ ฝ่ายข้าศึกใช้กำลังทหารราบประมาณ 3 กองร้อย เครื่องบินทั้งแอล 19 ที 28 คาริบูสองเครื่องยนต์ และเฮลิคอปเตอร์ พร้อมทั้งปืนใหญ่หลายกระบอก ตั้งฐานยิงอยู่ที่บ้านนาสีนวล บ้านโนนแสงยังสนับสนุนตลอดเวลา เมื่อยุติยุทธการแล้วปืนใหญ่ที่ตั้งอยู่บ้านนาสีนวลไม่ถอนกลับยังคงตั้งยิงขู่ขวัญพวกเราอยู่ตลอดเวลา แม้วันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ 2521 ตอนสองยามก็ยิงอวยพรให้พวกเรากลางดึกหลายนัด ส่วนที่บ้านโนนแสง ปืนใหญ่ถอนกลับแต่ยังคงกำลังทหารไว้ที่ทางแยกเข้าบ้านคำลอดเพื่อตรวจตราการซื้อและการขนส่งของพวกเรา ซึ่งก็เกิดความยากลำบากไม่น้อย แต่ก็นำชมเชยมวลงชบบ้านคำลอดที่สามารถนำข่าวสารที่พวกเราฝากซื้อเป็นกระสอบผ่านมาได้ ด้วยวาตะกรรมเหตุผลจนทหารต้องจำนน โดยเฉพาะพวกผู้เฒ่าฝ่ายหญิงร่างการก็ไม่สมบูรณ์นักสามารถเจรจาผ่านได้ ความจริงอยากเล่าประสบการณ์มวลงชบเรื่องนี้แต่มันจะยาวไป

หลังจากยุทธการครั้งนี้สิ้นสุดลง พวกเราในกองป่าก็มีการสรุปบทเรียนในการดำเนินการล้อมปราบครั้งนี้ทำให้เห็นการวางยุทธศาสตร์ยุทธวิธีในการรับมือและการถอยอย่างมีแผนล่วงหน้าและการกำหนดทิศทางลวง พราง ซ่อนเร้นเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย ในลักษณะ “เอ็งมาข้ามุด เอ็งหยุดข้าแหย” ส่วนคำว่า “เอ็งแย้ข้าดี เอ็งหนีข้าไล่” นั้นยังไม่สามารถใช้ได้ในเขตงานจรยุทธที่ยังไม่เข้มแข็งนักและเป็นภาวะงานลุ่ม

ส่วนนักรบในหน่วยงานที่ผมรับผิดชอบนั้นต่างก็วิจารณ์ตัวเองสารภาพว่าในตอนเก็บข้าวนั้น พวกเขามีปัญหาจริงแต่เมื่อเกิดภาวะสงครามพวกเราไม่อดอยาก แคมยังส่งหนุนช่วยหน่วยงานอื่นได้ด้วย ส่วนสหายหญิงก็ยอมรับว่าการที่ฝ่ายนำเคยเตือนให้ระมัดระวังภัยแล้วคิดว่าฝ่ายนำกลัวนั้น พวกเขาคิดผิดและจากนั้นเป็นต้นมา สหายในหน่วย

งานเชื่อมั่นและขึ้นต่อโดยสนิทใจ ส่วนที่หลายคนเคยคิดว่าปัญญาชนอย่างสหยาปานจะทำอะไรได้แค่นั้นก็ถูก
กลบไปด้วยความศรัทธาทั้งสหยาปานและมวลชนในหมู่บ้าน โดยความเป็นจริงแล้ว การดำเนินการล้อมปราบในเขต
จรยุทธ์ที่เปราะบาง เป็นที่ราบ การคมนาคมค่อนข้างสะดวกรวดเร็ว เพียงการรักษาความปลอดภัยกับกำลังคนใน
ป่าเขตงานและงานมวลชนไม่ล้ม ก็ถือว่าเป็นชัยชนะระดับหนึ่งแล้ว

เหตุการณ์หลังยุทธการ

หลังการถอนการล้อมปราบไม่นาน ฝ่ายทหารของรัฐก็ดำเนินแผนการกวาดมวลชนในหมู่บ้านเข้าสู่การอบรมตาม
โครงการสันติสุข แกนนำมวลชนทั้งหมู่บ้านคัดลอกและบ้านนาดูน ได้ติดต่อเข้าขอความเห็นจากผมในฐานะฝ่ายรับ
ผิดชอบในสองหมู่บ้านนี้ ผมให้เหตุผลว่าทุกคนควรไปเข้าร่วมอบรมตามแผนของเจ้าหน้าที่เมื่อเข้าโครงการเขาแล้ว
ก็ตั้งใจฟังเนื้อหาการอบรม จำให้ดีแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันตอนที่กลับมาบ้าน ไม่ต้องกังวลใจใดๆ ทั้งนี้ พวกเรา
เชื่อมั่นพวกคุณไม่ต้องกลัวว่าพวกกองป่าจะหวาดระแวงผมยืนยัน ตอนแรกแกนนำก็ไม่มั่นใจนักแต่ผมยืนยันอีกครั้ง
พวกเขาก็ปฏิบัติตาม

หลังจากที่พวกแกนนำมวลชนกลับมาจากการอบรมแล้ว พวกเขาติดต่อเข้าพบผมที่ตง 04 ผมเดินทางออกไปพบตาม
ปกติ แต่ก่อนเดินทางฝ่ายทหารพิทักษ์วางแผนป้องกันการทหารแล้ว ผมให้ความเห็นต่อว่า “ตอนนี้เราไปพบแกน
นำที่ผ่านการอบรมโครงการสันติสุขของฝ่ายรัฐมาแล้ว สิ่งที่เราควรจะทำอย่างยิ่งก็คือ หนึ่งอย่าแสดงความ
หวาดระแวงต่อแกนนำเหล่านี้เป็นอันขาดทำตัวให้ปกติเหมือนกับทุกครั้งที่เคยพบพวกเขา ในขณะที่เดียวกันก็อย่าประ
มาท เพราะความไม่ประมาทนั่นเป็นปัญหาทางยุทธวิธี สองเมื่อเดินทางไปก่อนถึงจุดนัดพบให้สหยาสองคนเดิน
ทางออกไปก่อนห่างกันประมาณ 20 เมตร ผมกับสหยาอีกคนจะเดินตามออกไป เมื่อคนที่ถึงก่อนจับไม้จับมือกับ
แกนนำแล้ว ให้ถอยออกมาเผ่ายามห่างจากพูดคุยประมาณ 10 กว่าเมตร ผมจะเดินสวนเข้าไป เมื่อผมนั่งคุยจะมี
สหยาอยู่กับผม 1 คน

เมื่อผมเข้าไปถึงจับไม้จับมือแล้วก็โอบกอดแกนนำทุกคน เชิญนั่งคุยกันตามปกติ ผมถามพวกเขาว่าทำอะไรได้บ้าง
เล่าสู่ฟังหน่อย พวกเขาก็ช่วยกันเล่าแรกๆ ก็ดูยังเกรงๆ ไม่กล้าเล่าคำพูดที่พวกเจ้าหน้าที่กล่าวโจมตีไม่เต็มปากเต็ม
คำนัก ผมบอกว่าเล่าไปเถอะไม่ต้องกังวลหรอก เพราะบางเรื่องหากมันจริงอย่างที่เขาพูดเราก็จะได้แก้ไข เพราะ
คำพูดของคนไม่ใช่จะดีทั้งหมดหรือเสียทั้งหมด อย่างน้อยก็มีความจริงอยู่บ้างและอาจจะเป็นประโยชน์ต่อเราก็ได้

ผมชื่นชมสหยาบุญฝายนำแกนนำบ้านเขากลับมาเล่าความจริงตอนหนึ่งว่า ทางเจ้าหน้าที่เขาว่า อย่างนี้ “พวกสหยานั้น
ความจริงเขาก็ดีอยู่หรอก เพราะพวกเขาก็คิดเพื่อบ้านเพื่อเมืองเหมือนกัน แต่ไม่ค่อยเห็นด้วยนักก็คือพวกเขาเอา
ทฤษฎีคนต่างประเทศมาศึกษาขึ้นมา การนำทฤษฎีต่างประเทศมาขึ้นเราก็ต้องตกเป็นข้าต่างประเทศเขาเท่านั้น”
เมื่อสหยาบุญฝายพูดถึงตอนนี้ผมก็เลยพูดขึ้นว่า “อ้อ เข้าทำนี่ ผังดูก็น่าเชื่อนะ” ฝ่ายแกนนำหลายคนตอบพร้อมๆ

